

**Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

_____ проф. Лазаренко Н.І.
« ____ » _____ 2021 р.

ПРОГРАМА І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
з основ теоретичної і практичної психології
для вступу на ОС магістра денної і заочної форми

Голова фахової атестаційної комісії

доктор псих. наук, доц. Чухрій І.В.

Вінниця 2021

Укладачі:

Паламарчук О.М., доктор психологічних наук, професор.

Шахов В.І., доктор педагогічних наук, професор.

Чухрій І.В., доктор психологічних наук, доцент.

Ляш О.П. доктор психологічних наук, доцент.

Габа І.М., кандидат психологічних наук, доцент.

Комар Т.О., кандидат психологічних наук, доцент.

Шульга Г.Б., кандидат педагогічних наук, доцент.

Рецензенти:

Найчук В.В., кандидат психологічних наук, доцент Вінницького соціально-економічного інституту університету «Україна»

Акімова О.В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

Програма вступного випробування затверджена на засіданні Вченої ради Навчально-наукового інституту педагогіки, психології, підготовки фахівців вищої кваліфікації Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (Протокол № 12 від 10 березня 2021 року)

Пояснювальна записка

Програма вступного випробування для отримання освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 053 «Психологія» базується на державному стандарті освіти з підготовки фахівців освітній ступінь «бакалавр» галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 053 «Психологія» (освітньо-професійна програма та освітньо-кваліфікаційна характеристика фахівця), навчальному плані підготовки бакалаврів за напрямом підготовки 053 «Психологія», затвердженому Вінницьким державним педагогічним університетом імені Михайла Коцюбинського, та навчальних програмах. Вона включає базові дисципліни, які входять до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів з спеціальності 053 «Психологія».

До участі у вступному випробуванні допускаються особи, які завершили навчання та здобули диплом «бакалавра» за спеціальністю спеціальністю 053 «Психологія» та напрямом підготовки 6.030103 «Практична психологія»

Мета вступного іспиту – відбір вступників для навчання та здобуття освітнього ступеня «магістр» спеціальності 053 «Психологія».

Вступний екзамєн є формою перевірки професійної готовності майбутніх магістрантів до виконання своїх професійних функцій і вирішення комплексу психологічних, дослідницьких завдань у сфері сучасної психології. Випробування дозволяє визначити рівень теоретичної і практичної готовності майбутніх магістрів психології до вирішення широкого комплексу діагностичних і коректувальних, експертних і консультативних, навчально-виховних, науково-дослідних і культурно-просвітницьких завдань в професійній сфері.

Вступник повинен продемонструвати готовність до наступних видів професійної діяльності: практичної, науково-дослідної, педагогічної.

Зокрема в *практичній діяльності* здатність і готовність до:

- аналізу психологічних властивостей і станів, характеристик психічних процесів, різних видів діяльності індивідів і груп;

- формування установок відносно здорового способу життя і поведінки, спрямованого на збереження здоров'я; попередження відхилень в соціальному і особовому статусі й розвитку, у функціонуванні людей з обмеженими можливостями, а також професійних рис в різних видах діяльності;

- виявлення труднощів в навчанні, порушень і відхилень в психічному розвитку, чинників асоціальної поведінки;

- діагностики психічних станів, що виникають в процесі життєдіяльності людини;

- розповсюдження інформації про роль психологічних чинників в підтримці й збереженні психічного та фізичного здоров'я, в процесах виховання і освіти, трудової й організаційної діяльності, комунікації; формування установок, спрямованих на гармонійний розвиток, продуктивне подолання життєвих труднощів, толерантності у взаємодії з навколишнім світом.

У науково-дослідній діяльності здатність і готовність до:

- участі в проведенні психологічних досліджень на основі професійних знань застосування психологічних технологій, що дозволяють здійснювати вирішення типових завдань в різних наукових і науково-практичних галузях психології; вивчення наукової інформації, вітчизняного і зарубіжного досвіду з тематики дослідження;

- застосування стандартизованих методик;

- обробки даних з використанням стандартних пакетів програмного забезпечення.

У педагогічній діяльності здатність і готовність до:

- викладанню психології як загальноосвітньої дисципліни;

- збору і оформлення навчальних матеріалів;

- проведення практичних занять в рамках затвердженого плану і програм;

- участі в проведенні тестування за підсумками навчання;

- участі в навчально-методичній роботі у сфері загальної освіти;

- пропаганді психологічних знань для працівників різних сфер життя суспільства.

ЗМІСТ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Інформаційний обсяг фахового вступного випробування

1. Загальна психологія
2. Соціальна психологія
3. Психодіагностика
4. Вікова психологія
5. Психологічне консультування
7. Експериментальна психологія
8. Історія психології

ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ»

Розділ 1. Загальні основи психології

1. Особливості психології як науки.
2. Методи дослідження психології.
3. Минуле та сучасність психологічної науки.
4. Мозок і психіка.
5. Еволюція розвитку психіки.

Розділ 2. Пізнавальна діяльність

6. Відчуття як найпростіший пізнавальний психічний процес. Фізіологічні основи відчуттів. Класифікація та види відчуттів. Основні властивості та закономірності відчуттів.

7. Поняття про сприймання. Відмінність сприймання і відчуттів. Класифікація та види сприймання. Розвиток сприймання в онтогенезі.

8. Поняття про пам'ять, її значення в життєдіяльності людини. Класифікація і види пам'яті. Процеси й закономірності пам'яті. Індивідуальні особливості і типи пам'яті.

9. Поняття про увагу. Фізіологічні механізми уваги. Увага та уважність як властивість особистості.

10. Мислення як вищий психічний пізнавальний процес. Мислення і чуттєве пізнання. Розвиток мислення в онтогенезі.

11. Уява як процес випереджувального відображення людиною дійсності. Функції уяви. Основні способи створення нових образів уяви.

Розділ 3. Емоційно-вольова сфера

12. Поняття про емоції та почуття, їх роль в практичній і пізнавальній діяльності людини. Індивідуальні особливості емоційної сфери.

13. Поняття про волю. Воля як вища психічна функція. Вольова регуляція поведінки.

14. Психічні стани особистості.

Розділ 4. Особистість у діяльності та спілкуванні

15. Поняття особистості в психології.
16. Психіка і свідомість.
17. Поняття про несвідоме.
18. Розвиток і формування особистості.

19. Поняття про темперамент. Темперамент і психічний розвиток особистості. Фізіологічні основи темпераменту за І.П. Павловим. Тип ВНД та темперамент.

20. Поняття про характер. Характер і темперамент. Структура характеру

21. Поняття про здібності. Задатки та здібності, вроджене та набуте.

ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ»

Тема 1. Сутність, структура, функції, категорії соціальної психології та взаємозв'язки з іншими галузями знання

1. Структура та функції соціальної психології.

2. Предмет і завдання соціальної психології.

3. Принципи і методи соціальної психології.

4. Формування і розвиток соціально-психологічних знань.

Тема 2. Формування і розвиток соціально-психологічних знань

5. Передумови виникнення соціальної психології як самостійної галузі знання.

6. Розвиток соціальної психології за рубежем.

7. Становлення і розвиток вітчизняної соціальної психології.

Тема 3. Особистість з погляду соціальної психології

8. Особливості взаємозв'язку особистості і суспільства.

9. Соціальна активність особистості.

10. Соціально-психологічна компетентність особистості.

11. Соціально-психологічні теорії особистості.

Тема 4. Соціально-психологічні проблеми соціалізації особистості

12. Сутність соціалізації, її сфер, стадій, інститутів і механізмів.

13. Соціально-психологічні особливості соціалізації представників різних вікових категорій.

14. Вікові кризи життя і процес соціалізації індивіда.

15. Асоціальні прояви особистості.

Тема 5. Соціальна установка. Особистість та група.

16. Соціальна установка і реальна поведінка особистості.

17. Особистість у групі.

18. Специфіка входження особистості в групу.

19. Статусно-рольові та статеві-рольові параметри особистості.

Тема 6. Спілкування як феномен соціальної психології

20. Соціально-психологічна специфіка спілкування.

21. Особистість у контексті спілкування.

22. Основні характеристики спілкування.

23. Соціокультурні аспекти спілкування.

24. Сутність міжособистісної комунікації.

25. Особливості взаємодії в соціальній психології.

26. Перешкоди на шляху спілкування.

Тема 7. Соціальна психологія груп і міжгрупової взаємодії

27. Соціальна спільність і соціальна група.

28. Соціально-психологічні ознаки групи.
29. Класифікація груп.
30. Основні підходи та напрями у вивченні малої групи.
31. Структура малої групи.
32. Групова динаміка.
33. Розвиток малої групи.
34. Нормативний вплив у групі.
35. Керівництво і лідерство у малих групах.

ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ПСИХОДІАГНОСТИКА»

Тема 1. Історія розвитку психодіагностики як науки

1. Передісторія психодіагностики.
2. Формування психодіагностики як науки.
3. Умови становлення психодіагностики.
4. Тестологія.
5. Особистісна психодіагностика.
6. Становлення вітчизняної психодіагностики.

Тема 2. Психодіагностика як теоретико-практична дисципліна

7. Предмет психодіагностики.
8. Галузі практичного застосування психодіагностичних знань.
9. Психодіагностичне обстеження.

Тема 3. Структура та професійно-етичні норми психодіагностики

10. Психодіагностична ситуація.
11. Засоби психодіагностики.
12. Загальна характеристика психодіагностичного процесу.
13. Професійно-етичні аспекти психологічної діагностики.

Тема 4. Психометричні основи психодіагностики

14. Проблема вимірювання у психодіагностиці.
15. Завдання загальної та диференціальної психометрики.
16. Репрезентативність тестових норм.
17. Валідність діагностичної методики.
18. Перевірка методики на надійність.
19. Вірогідність діагностичної методики.
20. Стандартизованість діагностичної методики.

Тема 5. Тестування в психодіагностиці

21. Історія розвитку психологічного тестування.
22. Зміст і мета психологічного тестування.
23. Переваги та недоліки тестів.
24. Стандартизація тесту.

Тема 6. Види проєктивних методик.

25. Принципи побудови проєктивних методик за Л.Франком.
26. Поняття проєктивної гіпотези.
27. Ознаки проєктивного підходу.
28. Види проєктивних методик.

Тема 8. Особистісні опитувальники

29. Факторні та емпіричні опитувальники.

30. Одномірні та багатомірні опитувальники.
31. Основні форми питань в особистісних опитувальниках.
32. Проблема достовірності особистісних опитувальників.
- Тема 9. Психодіагностичне дослідження інтелекту**
33. Теорії структури інтелекту.
34. Види методик дослідження інтелекту.

ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ»

Тема 1. Предмет і методи вікової психології

1. Виникнення і розвиток вікової психології.
2. Основні теоретичні проблеми вікової психології та методологія науки.
3. Предмет дослідження вікової психології та її задачі.
4. Методи дослідження науки.

Тема 2. Зарубіжні теорії розвитку

5. Біогенетичний підхід до дослідження психіки: теорія трьох ступенів розвитку К. Бюлера.
6. Психоаналітичні теорії розвитку особистості: періодизація З.Фрейда та Е. Еріксона.
7. Теорії соціального навчання.
8. Гуманістичний підхід до дослідження особистості А. Маслоу.
9. Теорії когнітивного розвитку Ж. Піаже та А. Валлона.
10. Теорії морального розвитку Л. Коберга та К. Гілліган.

Тема 3. Вітчизняні теорії розвитку

11. Культурно-історична концепція Л.С.Виготського.
12. Діяльнісний підхід до розвитку Д.Б.Ельконіна.
13. Психологія вікових криз К.Н. Поліванова.

Тема 4. Проблема віку

14. Поняття віку в психології. Вік і розвиток.
15. Фактори, що впливають на психічний розвиток.
16. Критерії періодизації психічного розвитку.
17. Три групи схем періодизації.

Тема 5. Психофізіологічний розвиток дітей у пренатальному періоді та періоді новонародженості

18. Сім'я в очікування дитини.
19. Початок життя.
20. Характеристика внутрішньоутробного розвитку дитини.

Тема 6. Психологічні особливості періоду немовляти

21. Загальна характеристика «новонародженості».
22. Комплекс пожвавлення».
23. Соціальна ситуація розвитку та її характеристика.
24. Основні новоутворення .

Тема 7. Психологія раннього дитинства

25. Предметно-маніпулятивна гра як провідний тип діяльності.
26. Розвиток мовлення.
27. Сенсомоторний розвиток дітей до 3 років.
28. Криза «Я сам».

Тема 8. Психічний розвиток дошкільнят

29. Гра як провідна діяльність.
30. Розвиток когнітивної сфери дошкільняти.
31. Розвиток особистості дітей до 6 років.
32. Психологічна готовність до школи та її діагностика.
33. Криза 7 років.

Тема 9. Особливості психічного розвитку дітей молодшого шкільного віку

34. Особливості соціальної ситуації розвитку.
35. Навчальна діяльність та її вплив на розвиток дітей.
36. Формування вміння учитися.
37. Розвиток особистості молодшого школяра.

Тема 10. Психологічні особливості підлітків

38. Прагнення дорослості як основне новоутворення підліткового віку.
39. Становлення самосвідомості.
40. Розвиток пізнавальних процесів та інтересів підлітка. Егоцентризм підліткового мислення.

41. Проблема «важких підлітків».

Тема 11. Психологія юнацького віку

42. Соціальна ситуація розвитку в юнацькому віці.
43. Криза ідентичності та шляхи її подолання.
44. Психологічні особливості вибору майбутньої професії. Особливості навально-професійної діяльності юнаків та дівчат.

Тема 12. Психологія зрілості

45. Збереження і зміни фізичних можливостей.
46. Криза середини життя.
47. Зміна функцій інтелекту.
48. Особливості сімейних відносин між двома поколіннями.

Тема 13. Психологія старості

49. Зміна психічних функцій при старінні.
50. Поява соціальних атитюдів до старіння та старості.
51. Вихід на пенсію як соціально-психологічна проблема.
52. Криза похилого віку.
53. Соціалізація та соціально-психологічна адаптація людей похилого віку.

ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ»

Тема 1. Вступ до психологічного консультування.

1. Психологічна допомога - її зміст і напрямки.
2. Психологічне консультування, психотерапія і психокорекція – визначення, відмінності та завдання.
3. Визначення і мета психологічного консультування.
4. Історичні корені психологічного консультування. Принципи психологічного консультування.
5. Сфери застосування психологічного консультування.

6. Види психологічного консультування.
7. Структура процесу консультування.
8. Етичний кодекс психолога. Етичні принципи в психологічному консультуванні.

Тема 2. Роль і місце консультанта в консультуванні

9. Роль і місце консультанта в консультуванні.
10. Вимоги до ефективного консультанта - модель ефективного консультанта.
11. Система цінностей консультанта.
12. Вплив професійної діяльності на особистість консультанта.
13. Професійна підготовка консультанта, кваліфікація, функції та етика.

Тема 3. Умови взаємодії та встановлення контакту з клієнтом

14. Консультативний контракт. Особливості першого прийому клієнта.
15. Встановлення контакту з клієнтом. Навички підтримки консультативного контакту - невербальне спілкування, вербальне спілкування, слухання клієнта.
16. Визначення та характеристика консультативного контакту.
17. Психологічний клімат (фізичні компоненти психологічного клімату).
18. Емоційні компоненти психологічного клімату (конгруентність, емпатія в консультуванні, безумовна повага клієнта).
19. Перенос і контрперенос у консультуванні.
20. Перша зустріч з клієнтом. Робота зі скаргою клієнта.
21. Оцінювання проблем клієнт (психологічний анамнез).

Тема 4. Засоби впливу на клієнта: терапевтичний аспект консультування.

22. Класифікація клієнтів у консультуванні за М. Обозовим.
23. Класифікація клієнтів у консультуванні за О. Бодальовим, В. Століним.
24. Класифікація клієнтів за Карлом Кенігом.
25. Позиції консультанта у консультативному діалозі залежно від типу клієнта.
26. Переваги і недоліки захисних механізмів у консультуванні.
27. Процедура і техніка консультування (постановка запитань, відображення змісту, перефразування і узагальнення, відображення почуттів, паузи мовчання).
28. Процедура і техніка консультування (представлення інформації, інтерпретація, конфронтація, почуття консультанта і саморозкриття).
29. Поради консультанту початківцю (як подолати тривогу і напругу; про мистецтво бути самим собою і відвертість; прагнути до досконалості, але враховувати свою обмеженість і т.д.).

ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ»

Тема 1. Предмет, мета і завдання сучасної експериментальної психології

1. Поняття про експериментальну психологію, її предмет, завдання місце в системі психологічних знань.

Тема 2. Історія становлення та сучасний стан експериментальної психології

2. Характеристика становлення експериментального методу у долабораторному етапі розвитку експериментальної психології.

3. Передумови становлення експериментальної психології в XVII – XVIII ст.

4. Лабораторний етап у розвитку експериментальної психології: ключові події, тенденції, напрямки, лабораторії, персоналії.

Тема 3. Методи експериментальної психології: загальна класифікація

5. Загальна характеристика уявлень про методологію, методи та методики в психології.

6. Класифікація методів психологічного дослідження. Поняття про експериментальні та неекспериментальні методи.

Тема 4. Стратегія психологічних досліджень: загальна характеристика

7. Етапи психологічного дослідження: загальна характеристика підготовчого, основного й підсумкового етапів.

8. Типи психологічних досліджень та критерії для їх класифікації.

9. Сутність стратегій психологічного дослідження психіки. Характеристика і призначення дескриптивної, кореляційної і маніпуляційної стратегій.

10. Компоненти наукового апарату психологічного дослідження: проблема, актуальність, предмет, об'єкт, мета, завдання тощо.

Тема 5. Етичні аспекти експериментальних досліджень

11. Правове регулювання психологічних досліджень та авторського права в Україні. Наукове шахрайство в психологічних дослідженнях (фабрикація результатів, фальсифікація даних, плагіат).

12. Етичні принципи та правила проведення психологічних досліджень.

Тема 6. Експеримент як метод психологічного дослідження: структура, види, алгоритм

13. Поняття про психологічний експеримент. Види експерименту. Особливості фіксації експерименту. Протокол експерименту.

14. Стратегії експериментального дослідження психіки. Особливості реалізації констатуючої, формууючої та стратегії зіставлення в процесі психологічного експерименту.

Тема 7. Соціально-психологічні аспекти експерименту

15. Соціально-психологічні аспекти експериментальної взаємодії: загальна характеристика сутності і завдань доекспериментального, експериментального та постекспериментального етапів.

16. Вплив особистості експериментатора як джерело можливих артефактів психологічного експерименту.

17. Вплив особистості досліджуваного як джерело артефактів психологічного експерименту.

Тема 8. Змінні та гіпотеза в структурі психологічного експериментального дослідження

18. Змінні у структурі психологічного експериментального дослідження. Поняття про незалежну, залежну й додаткові змінні.

19. Поняття про гіпотезу в психологічному дослідженні. Види гіпотез. Сутність теоретичних, емпіричних і статистичних гіпотез.

Тема 9. Вибірка в психологічному експериментальному дослідженні

20. Вимоги до формування вибірки експериментального психологічного дослідження. Поняття про експериментальну і контрольну групи. Основні способи створення експериментальної вибірки.

Тема 10. Планування експериментального психологічного дослідження

21. Поняття про планування експерименту. Критерії класифікації експериментальних планів.

22. Доекспериментальні, квазіекспериментальні плани та плани істинних експериментів в психології.

23. Поняття про плани з однією незалежною змінною та про факторні плани. Поняття про внутрішньогрупові та міжгрупові експериментальні плани. Плани експериментів з малим N.

Тема 11. Аналіз та представлення результатів психологічного експериментального дослідження

24. Поняття про кількісний та якісний аналіз результатів експерименту.

25. Види текстового представлення результатів проведеного психологічного дослідження. Вимоги до підготовки тез до збірника матеріалів конференції і наукової статті до фахового видання з психології.

26. Наукові кваліфікаційні роботи у вищому навчальному закладі (курсова, бакалаврська, магістерська роботи): призначення, особливості, структура.

27. Вимоги до наочно-графічного представлення результатів психологічних досліджень. Правила побудови й розміщення таблиць, рисунків, створення презентацій до виступів тощо.

28. Вимоги до усного представлення результатів психологічних досліджень. Правила побудови тексту виступу, його структура, алгоритм.

ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ»

Тема 1. Предмет історії психології

1. Визначення предмета історії психології. Співвідношення душі і тіла як центральна проблема в історії психології.

2. Проблема періодизації історії психології.

Тема 2. Розвиток психологічної думки мислителями Древньої Індії і Китаю

3. Загальні відомості про розвиток психологічних ідей мислителями Древнього Сходу.

4. Соціально-економічні передумови виникнення перших філософсько-психологічних шкіл у Древній Індії.

5. Психологічні погляди мислителів Древнього Китаю. Конфуціанство і даосизм як основні філософсько-психологічні школи в Древньому Китаї.

Тема 3. Антична психологія

6. Загальні відомості про розвиток психологічних ідей в Стародавній Греції.

7. Соціально-економічні передумови розвитку античної психології.

8. Погляди древньогрецьких мислителів на природу психічного.

9. Уявлення древньогрецьких мислителів і лікарів про матеріальний субстрат психічних явищ та про психічні процеси.

Тема 4. Психологічні вчення в період середньовіччя

10. Загальна характеристика розвитку психологічної думки в період феодалізму.

11. Соціально-економічні передумови розвитку психології в період середньовіччя. Розвиток психологічних ідей мислителями арабського Сходу.

12. Розвиток психологічних ідей у середньовічній Європі. Схоластика. Вчення Ф. Аквінського про душу.

Тема 5. Психологічна думка в епоху Відродження

13. Соціально-економічні передумови розвитку психології в епоху Відродження.

14. Розвиток натурфілософії і прогрес у психології. Пантеїзм як провідний принцип пояснення природи психічного мислителями епохи Відродження.

Тема 6. Психологічні вчення 17-го століття

15. Соціально-економічні передумови розвитку психологічної думки в 17-му столітті.

16. Ф. Бекон про реформу науки і метод наукового пізнання. Вчення про "негативні інстанції".

17. Р. Декарт як родоначальник раціоналізму ("Я мислю, отже я існую"). Відкриття Р.Декартом рефлексивної природи поведінки. Дуалізм вчення Декарта про тіло і душу.

18. Т. Гоббс як виразник сенсуалізму. Самопізнання як головне завдання психології за Т. Гоббсом.

19. Психологічні аспекти монадології Г.В.Лейбніца. Вчення про "малі перцепції" як центральне поняття теорії розвитку Г.В.Лейбніца.

20. Психологічні погляди українських мислителів 17-го століття К.Саковича і С.Яворського. Проблема самопізнання у вченні К.Саковича. С.Яворський про систему психологічних знань.

Тема 7. Розвиток психології у 18-му столітті.

21. Асоціативна психологія як провідний напрям у психології 18-го століття. Вчення про вібрації і асоціації в теорії Д.Гартлі.

22. Вчення про нервово-психічні функції А. Галлера. Ідеї про рефлексивний механізм психічного у вченні Й. Прохазки: (чуття як "компас життя").

23. Розвиток психологічних ідей діячами Просвітництва.

24. Ідея "природної людини" в працях французьких просвітників 18-го

століття.

25. Психологічні ідеї Г.С. Сковороди: людина і світ як дві безодні ("він - в тобі, а ти - в ньому"); серце як джерело життя і осереддя "істинної людини"; "зріднена праця" як засіб самопізнання і самовдосконалення людини.

Тема 8. Розвиток психології у 19-му столітті

26. Розвиток рефлексного вчення і вчення про органи чуттів (Ч.Белл, М.Холл, Е.Пфлюгер).

27. Теорія "специфічної енергії" органів чуттів (Й.Мюллер). Теорія символів і вчення про "неусвідомлені умовисновки" Г.Гельмгольца.

28. Психофізика. Основний психофізичний закон Вебера-Фехнера.

Тема 9. Психологія свідомості

29. Теорія "елементів свідомості". Психологія як наука про внутрішній досвід (В.Вундт). Структурна психологія Е.Тітченера.

30. Теорія "актів свідомості" (Ф.Брентано). Вчення про інтуїцію Е.Гуссерля.

31. Теорія "потoku свідомості" (В.Джемс). Розуміюча (описова) психологія (В.Дільтей, В.Штерн, Е.Шпрангер).

32. Криза психології свідомості. Виникнення функціональної психології (Д.Дьюї).

Тема 10. Гештальтпсихологія

33. Передумови виникнення гештальтпсихології. Основні поняття гештальттеорії.

34. Гештальтпсихологія і проблеми особистості. Структурно-динамічна психологія К.Левіна.

Тема 11. Біхевіоризм і необіхевіоризм

35. Передумови виникнення біхевіоризму. Класичний біхевіоризм Д.Уотсона.

36. Криза біхевіоризму. Необіхевіоризм.

Тема 12. Психоаналіз

37. Передумови виникнення психоаналізу. Ортодоксальний психоаналіз З.Фрейда.

38. Індивідуальна психологія А.Адлера.

39. Аналітична психологія К.Юнга. Типи особистостей за К.Юнгом (інтроверт, екстраверт, амбоверт).

40. Неофрейдизм (А.Кардінер, К.Хорні). "Втеча від свободи" за Е. Фроммом та її механізми.

Тема 13. Когнітивна психологія

41. Передумови виникнення когнітивної психології. Основні проблеми когнітивної психології.

42. Дослідження процесу пізнання з позицій когнітивної психології (Дж.Брунер). Генетична психологія Ж. Піаже.

43. Когнітивний підхід до особистості. Теорія особистісних конструктів Д. Келлі. Зміна особистісних конструктів як засіб терапії психічних розладів.

Тема 14. Трансперсональна психологія

44. Передумови виникнення трансперсональної психології.

45. Трансперсональний підхід до людини С.Грофа.

46. Експериментальні дослідження трансперсонального досвіду. Трансперсональні переживання і пояснення емоційних, психосоматичних та міжособистісних проблем особистості.

Тема 15. Основні напрямки розвитку вітчизняної психології в 20-му столітті

47. Розвиток вітчизняної психології на початку 20-го століття І. Павлов і психологічна наука.

48. Теоретичні дискусії в психології 20-30-х років. Рефлексологія Б.М. Бехтерева.

49. Ідея рефлексорного кільця і механізми поведінки (М.О.Бернштейн).

50. Культурно-історична теорія Л.С.Виготського.

51. Основні тенденції розвитку сучасної вітчизняної психології.

ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ПРОФОРІЄНТАЦІЯ ТА ПРОФВІДБІР»

Тема 1. Об'єкт, предмет, методи, завдання та актуальність розвитку професійного відбору

1. Сутність, об'єкт та предмет професійного відбору.

2. Історичні аспекти профвідбору.

Тема 2. Організаційні основи професійного відбору

3. Методологія професійного психологічного відбору.

4. Принципи визначення професійної придатності.

Тема 3. Психологічні проблеми професійної придатності в системі «людина - техніка – середовище»

5. Психологічні засади професійного психологічного відбору (ППВ).

6. Розвиток, деформація і визначення характеристик рівня профпридатності особистості до діяльності.

7. Основні положення, види, рівні, завдання системи визначення професійної придатності.

Тема 4. Професійно важливі якості особистості в системі профвідбору

8. Роль і місце особистості в процесі діяльності. Нормативні кризи під час діяльності.

9. Характеристика етапів професійного розвитку і формування особистості в професійній діяльності.

10. Сучасні погляди на проблему здібностей.

11. Узагальнення понять «задатки», «здібності», «обдарованість».

12. Психомоторика особистості в системі профвідбору.

Тема 5. Психологічний аналіз діяльності та професійні вимоги до особистості

13. Теоретико-методологічні положення вивчення сутності психологічних особливостей професійної діяльності.

14. Вимоги професій до особистості, поняття професійно важливих якостей (ПВЯ).

15. Характеристика основних методичних прийомів психологічного аналізу діяльності.

16. Особливості концепцій аналізу діяльності та професійної придатності особистості.

17. Психологічна та психофізіологічна класифікація професійної діяльності спеціалістів в екстремальних та звичайних умовах.

Тема 6. Професіографія як підсумок психологічного вивчення трудової діяльності

18. Принципи системної професіограми та алгоритм її складання.

19. Методи визначення професійно важливих якостей.

20. Типовий приклад професіограми (за Б.Ф. Ломовим).

21. Вимоги та принципи обладнання пультів управління.

22. Паспорт професії та професійно важливі якості.

Тема 7. Психодіагностичні методи і прогноз діяльності в системі професійного відбору

23. Проблема прогнозу успішності діяльності за оцінкою здібностей.

24. Етапи розробки системи прогнозу успішності діяльності.

25. Вимоги процедури дослідження до професійно значимих властивостей.

26. Сучасні методи психодіагностики і прогнозу діяльності в професійному відборі.

27. Основні вимоги до класифікації методів психодіагностики професійної придатності.

28. Приклади для аналізу психограм практикуючого лікаря, робітника-розмітника й авіаційного диспетчера.

Тема 8. Психологічна характеристика методів обстеження професійної придатності людини

29. Психодіагностика здібностей та інтелекту.

30. Психодіагностика особистості.

31. Проективні методи дослідження особистості.

32. Методи діагностики мотиваційної сфери особистості.

33. Діагностика психічних станів.

34. Підходи до дослідження темпераменту та акцентуацій характеру.

35. Методи психодіагностики самосвідомості.

36. Методи дослідження властивостей вищої нервової діяльності.

Тема 9. Професійна орієнтація в системі профвідбору

37. Основні поняття, мета і завдання профорієнтації.

38. Функції та заходи професійної орієнтації.

39. Мета, сутність, види і варіанти профконсультаційних ситуацій.

40. Методики дослідження в профконсультуванні.

Тема 10. Методичні рекомендації професійного психологічного відбору осіб операторських професій

41. Організація психофізіологічного обстеження.

42. Психофізіологічні вимоги до фахівців операторського профілю діяльності.

43. Методики психофізіологічного обстеження.

Критерії та норми оцінювання фахового випробування

Результати складання фахового випробування визначаються оцінками «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» за національною шкалою, а також за шкалою ECTS.

Критерії оцінювання розробляються кафедрою психології, затверджуються Вченою радою інституту і включаються до програми фахового випробування.

Оцінки за результатами фахового випробування оголошуються в день його проведення після оформлення протоколу засідання комісії.

Під час фахового випробування передбачається з'ясування повноти і глибини опанування студентом обсягу навчального матеріалу за наступними критеріями оцінювання знань:

- ▣ коли вступник має чіткі знання теоретичних проблем психології, вільно користується науково-понятійним апаратом, безпомилково визначає особливості психологічних явищ, дає повну і розгорнуту самостійну відповідь з конкретного питання, спирається в аргументації на сучасну наукову літературу, вміє аналізувати, проводити діагностику та корекцію психічних явищ, його знання оцінюються на **«відмінно» (A)**;
- ▣ коли абітурієнт в цілому засвоїв основні теоретичні положення дисциплін психологічного циклу, вміє визначати основні етапи, особливості, характеристики психічних явищ, а також демонструє здатність до часткового самостійного резюмування і аналізу, його знання оцінюються на **«добре» (B,C)**;
- ▣ коли абітурієнт в цілому здатний користуватися головними загальними поняттями, спроможний з певною точністю ідентифікувати психологічні явища, але дає про них фрагментарні, неповні або неточні відомості, обмежується лише загальними характеристиками, не може конкретизувати їх, не робить узагальнень, його знання оцінюються на **«задовільно» (D, E)**;
- ▣ коли абітурієнт не зрозумів наскрізної ідеї курсів психологічного циклу, не володіє науковим апаратом дисципліни, не може дати елементарної характеристики психічних явищ, його знання оцінюються на **«незадовільно» (FX,X)**

Шкала оцінювання результатів державного екзамену

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за розширеною шкалою
190-200	A	відмінно
180-189	B	дуже добре
175-179	C	добре
160-174	D	задовільно
150-159	E	достатньо
135-149	FX	незадовільно
100-134	F	неприйнятно

Література

1. Абрамова Г. С. Психологическое консультирование: Теория и опыт / Г. С. Абрамова. – М.: Академия, 2000.
2. Анастаси А. Психологическое тестирование / А. Анастаси, С. Урбина. – СПб.: Питер, 2003.
3. Анастаси А. Психологическое тестирование: Книга 1; Пер. с англ. / Под ред. К.М.Гуревича, В.И.Лубовского; Предисл. К.М.Гуревича, В.И.Лубовского. – М.: Педагогика, 1982. – 320 с.
4. Анастаси А. Психологическое тестирование: Книга 2; Пер. с англ. / Под ред. К.М.Гуревича, В.И.Лубовского. – М.: Педагогика, 1982. – 336 с.
5. Андреева Г. М. Социальная психология/ Г. М. Андреева. – М.: Из-во МГУ, 2015.
6. Бодалев А. А. Общая психодиагностика А. А. Бодалев, В. В. Столина. – СПб.: Изд-во «Речь», 2000.
7. Божович Л. И. Личность и её формирование в детском возрасте / Л. И. Божович. – М., 1986.
8. Бондаренко А. Ф. Психологическая помощь: Теория и практика / А. Ф. Бондаренко. – К.: Укртехпрес, 1997.
9. Бондаренко О. Ф. Психологічна допомога особистості / О. Ф. Бондаренко. – Харків: Фоліо, 1996.
10. Бурлачук Л. Ф. Психодиагностика: Учебник для вузов / Л. Ф. Бурлачук. – СПб.: Питер, 2005. – 351 с.
11. Бьюдженталь Дж. Искусство психотерапевта Дж. Бьюдженталь. – СПб., 2001.
12. Глуханюк Н. С. Психодиагностика (практикум): Учебное пособие Н. С. Глуханюк, Д. Е. Белова.– М.: Академический Проект; Екатеринбург: Деловая книга, 2005.– 272 с.
13. Горностай П. П. Теория и практика психологического консультирования / П. П. Горностай, С. В. Васьковская. – К.: Наукова думка, 1995.
14. Джонсон Девід В. Соціальна психологія: тренінг міжособистісного спілкування: Пер. з англ / В. Девід Джонсон. — К., 2003.
15. Дубровина И. В. Школьная психологическая служба: Вопросы теории и практики / И. В. Дубровина. – М., 1991.
16. Елисеев О. П. Практикум по психологии личности.– 2-е изд., испр. и перераб / О. П. Елисеев.– СПб.: Питер, 2006.– 512 с.
17. Загальна психологія / За ред. С.Д.Максименка – К.: Форум, 2012.
18. Загальна психологія: Навч. посібн. за ред. О.Скрипченка та ін. – К.: АПН, 2015.
19. Калина Н. Ф. Основы психотерапии / Н. Ф. Калина. – К., 1997.
20. Колесникова Г. И. Психологическое консультирование / Г. И. Колесникова. – Ростов-на Дону: Феникс, 2004.
21. Комінко С. Б. Кращі методи психодіагностики: Навч. посібник / С. Б. Комышко, Г. В. Кучер.– Тернопіль: Карт-бланш, 2005.–406 с.
22. Кон И. С. Психология юношеского возраста / И. С. Кон. – М., 1979.

23. Корнєв М.Н., Коваленко А.Б. Соціальна психологія / М. Н. Коваленко, А.Б. Коваленко. – К., 2010.
24. М'ясоїд П. А. Загальна психологія / П. А. М'ясоїд. – К.: Вища школа, 2016.
25. М'ясоїд П. А. Задачі з курсу загальної психології / П. А. М'ясоїд. – К., 1998. – 184 с.
26. Немов Р. С. Основы психологического консультирования / Р. С. Немов. – М.: ВЛАДОС, 1999.
27. Немов Р. С. Психология: учеб. для студ. высш. пед. учеб. заведений: в 3 кн./ Р. С.Немов.– 4-е изд.– М.: Гуманитар. изд. центр ВЛАДОС, 2004.– Кн.3. Психодиагностика. Введение в научное психологическое исследование с элементами математической статистики. – 631 с.
28. Немов Р. С. Психология / Р. С. Немов. – М.: Просвещение, 1995.
29. Обухова Л. Ф. Возрастная психология / Л. Ф. Обухова. – М., 1996.
30. Ойстер К. Социальная психология групп / К. Ойстер. — СПб.: Прайм-ЕВРОЗНАК, 2004.
31. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: У 2 кн / Л.Е. Орбан-Лембрик. — К., 2015–2013.
32. Райгородский Д. Я. (редактор-составитель). Практическая психодиагностика. Методики и тесты. Учебное пособие / Д. Я. Райгородский. – Самара: Издательский Дом «БАХРАХ-М», 2002. – 672 с.
33. Романова Е. С. Психодиагностика: Учебное пособие / Е. С. Романова. – СПб.: Питер, 2005. – 400с.
34. Савчин М.В. Соціальна психологія / М.В. Савчин. – Дрогобич, 2013.
35. Семиченко В.А. Психологія соціальних відносин / В.А. Семиченко. – К., 2014.
36. Скребец В. О. Психологическая диагностика / В. О. Скребец. – К.: МАУП, 1999.
37. Титаренко Т. М. Кризове психологічне консультування / Т. М. Титаренко. – К.: Главник, 2004.
38. Циба В.Т. Соціологія особистості: системний підхід / В.Т. Циба. – К., 2000.
39. Цимбалюк І.М. Загальна психологія / І. М. Цимбалюк, О. Ю. Яницька. – К., 2014. – 304 с.

Голова предметної комісії
доктор психологічних наук, доцент

Чухрій І.В.